

УДК 338.24

О.С. Мельниченко, Р.В. Росоха*

Національний університет “Львівська політехніка”.
кафедра економіки енергетичних і хімічних підприємств та маркетингу,
*Львівська комерційна академія

СЕЗ “КУРОРТОПОЛІС ТРУСКАВЕЦЬ”: ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

© Мельниченко О.С., Росоха Р.В., 2002

Розглянуто проблеми функціонування спеціальної економічної зони туристсько-рекреаційного типу “Курортполіс Трускавець”. Проаналізовано основні економічні показники діяльності спеціальної зони за два останні роки. Визначено можливі шляхи розвитку СЕЗ. Наведено заходи щодо оптимізації роботи СЕЗ “Курортполіс Трускавець”.

The problems of functioning of the special economic area of a tourism-and-recreational type are described. The main economic data of the economic area functioning during the last two years are analyzed. Possible ways of development of the special economic area as well as means to optimize its work are defined.

Одним із шляхів залучення інвестицій в конкретні регіони є створення вільних економічних зон. Світовий досвід функціонування вільних економічних зон має чимало прикладів швидких перетворень занедбаних регіонів у найбагатші. Приклад тому – держави Південно-Східної Азії, які сьогодні називаються новими індустріальними.

Стимулювання інвестиційних та інноваційних процесів було метою створення спеціальної економічної зони туристсько-рекреаційного типу “Курортполіс Трускавець”. Основними цілями створення СЕЗ можна вважати: досягнення оптимальної з точки зору обмежень з ландшафтного навантаження кількості відпочиваючих, підвищення якості санаторно-курортних та супутніх послуг, розвиток інфраструктури курорту та піднесення комунального, шляхового і житлового господарства міста до європейського рівня.

Спеціальна економічна зона туристсько-рекреаційного типу “Курортполіс Трускавець” є однією з небагатьох спеціальних економічних зон в Україні, яка створена на основі відповідного Закону України, прийнятого Верховною Радою України і є однією зоною, що має чітко визначену спеціалізацію – туристсько-рекреаційну.

На території СЕЗ “Курортполіс Трускавець” встановлено такий пільговий режим (див. таблицю).

Пільги, що надаються в СЕЗ “Курортполіс Трускавець”

Звільнення від оподаткування		Звільнення від сплати		Звільнення від обов’язкового продажу іноз. валюти	Звільнення від плати за землю
Прибутку	Інвестицій	Ввізного мита та ПДВ	Зборів до деяких бюдж. фондів		
+ (3 роки), з 4 по 6 рік – 50% діючої ставки	+	+	-	+	+ (період освоєння), наступні 10 років – 50% діючої ставки

Проте застосування зазначених пільг на території СЕЗ “Курортополіс Трускавець” можливе тільки за умови здійснення інвестицій, мінімальний розмір яких становить 500 тис. дол. США.

СЕЗ “Курортополіс Трускавець” функціонує з 1 січня 2000 року. За два роки діяльності зони станом на 01.01.2002 року виконавчим комітетом Трускавецької міської ради затверджено 15 інвестиційних проектів кошторисною вартістю 31,4 млн. дол. США, або 169,7 млн. грн., в тому числі 68,8 % всіх інвестицій, а саме 21,6 млн. дол. США – іноземні інвестиції. Затвердженими інвестиційними проектами передбачається створити 8 нових підприємств, 759 робочих місць, зберегти 3280 робочих місць, наростити обсяги промислового виробництва та підвищити рівень комфортності санаторно-курортних закладів міста.

Структура галузевої спрямованості інвестицій в СЕЗ “Курортополіс Трускавець” така:

- санаторно-курортна та лікувальна діяльність – 8 проектів;
- харчова – 2 проекти;
- виробництво контрольно-вимірювальної апаратури – 1;
- виробництво та розподіл теплової енергії – 1;
- транспорт та зв'язок – 1;
- будівництво – 1;
- легка промисловість – 1.

Тобто затверджені інвестиційні проекти повністю відповідають стратегічним та поточним програмам розвитку СЕЗ і самим цілям створення зони.

Згідно із звітними даними в СЕЗ “Курортополіс Трускавець” за два минулі роки станом на 01.01.2002 р. залучено 7574,2 тис. дол. США інвестицій, з них 45,7 %, або 3464,1 тис. дол. США – іноземних, створено 261 нових робочих місць та збережено 2964 робочих місць, виготовлено і реалізовано продукції та надано послуг на суму 9123,4 тис. грн. Суб'єктами економічної зони отримано пільг в розмірі 3294,2 тис. грн. Надходження до бюджету від реалізації інвестиційних проектів становили 562,5 тис. грн, від'ємне сальдо – 2731,7 тис. грн.

Певних зрушень щодо реалізації інвестиційних проектів на території СЕЗ “Курортополіс Трускавець” було досягнуто і в 2001 році. За цей період залучено 4740,7 тис. дол. США інвестицій, з них 48,5 %, або 2300,9 тис. дол. США – іноземних, що на одну третину більше, ніж за цей же період минулого року. Створено 185 робочих місць, що на 119 робочих місць більше ніж у 2000 році, реалізовано продукції та надано послуг на суму 7734,6 тис. грн., або ж у 6,8 рази більше ніж у 2000 році. Суб'єкти СЕЗ “Курортополіс Трускавець” отримали пільг на 1961,5 тис. грн., до бюджету від реалізації інвестиційних проектів надійшло 488,6 тис. грн., що в 6,6 рази більше ніж у 2000 році. Від'ємне сальдо становить 1472,9 тис. грн.

Однією з причин від'ємного сальдо (перевищення суми отриманих суб'єктами пільг над надходженнями від реалізації інвестиційних проектів до бюджету) є те, що деякі суб'єкти в межах реалізації своїх інвестиційних проектів ввезли на територію СЕЗ “Курортополіс Трускавець” необхідне обладнання, одержавши при цьому пільги, проте ще не розпочали виробничої діяльності. В майбутньому ж від'ємне сальдо буде погашатись.

У 2001 році відповідно до інвестиційних проектів було введено в експлуатацію: санаторій “Женева”, завод із розливу мінеральної води ПП ТзОВ “Аква-Еко”, завод із виготовлення лічильників води та установок УВЛ для регулювання і повірки лічильників МПП “Такт”, завод із виготовлення санітарно-гігієнічних виробів та паперових виробів для побутового користування ТзОВ “Чемпіон”.

З урахуванням моніторингу діяльності спеціальної економічної зони туристсько-рекреаційного типу “Курортполіс Трускавець” слід було б вжити таких заходів для залучення ширшого кола інвесторів:

- зменшення існуючої ставки мінімальної кошторисної вартості інвестиційного проекту (500 тис. дол. США). Законодавством зроблено ставку на великих, як за українськими масштабами, інвесторів, минаючи при цьому 90 % вітчизняних підприємств, тоді як створення СЕЗ повинно активно використовувати і внутрішній ринок;

- розширення переліку пріоритетних видів економічної діяльності, що реалізуються на території спеціальної економічної зони “Курортполіс Трускавець” та децентралізація їх визначення.

Це дасть змогу розвивати супутні санаторно-курортній галузі, оперативно впливати на соціально-економічний розвиток регіону та його структурну перебудову, забезпечить більш повне залучення ресурсного потенціалу регіону.

- необхідне звільнення від митних платежів переліку устаткування та обладнання санаторно-курортного призначення, включаючи матеріали і сировину.

- розроблення методики ведення відокремленого балансу фінансово-господарської діяльності в умовах діючих підприємств (санаторіїв).

- вдосконалення порядку обчислення прибутку і його оподаткування.

- спрощення дозвільної системи, скорочення термінів розгляду.

- допомога в залученні інвесторів з боку облдержадміністрації та Кабінету Міністрів України.

За умови вирішення поставлених проблем створенням сприятливого інвестиційного клімату можна буде залучити ширше коло інвесторів.

Аналіз результатів функціонування спеціальної економічної зони туристсько-рекреаційного типу “Курортполіс Трускавець” свідчить про відповідність соціально-економічних процесів, що відбуваються на її території цілям, завданням та пріоритетам, визначеним під час її створення.

1. Закон України “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон” від 13 жовтня 1992 року № 2673-ХІІ. 2. Роговий. Актуальні питання розвитку територій з особливим статусом в Україні // *Економіка України*, 2000. – № 11. – С. 4 – 13. 3. Міжнародний центр перспективних досліджень. СЕЗ: світовий досвід і досвід України // *Фондовий ринок*, 2000. – № 32. – С. 28 – 29. 4. Мокій А.І. СЕЗ як форма регіонально-секторальної моделі зовнішньо-економічної інтеграції // *Регіональна економіка*, 1999. – № 4. – С. 106 – 112.